

Arbeid til alle er jobb nummer 1

Norge har verdens mest omfattende velferdsstat. Det er bra, men det koster. I dag står 250 000 nordmenn helt eller delvis utenfor arbeidslivet. På toppen av det hele har Norge passert en million pensjonister. Det er bra at velferdssystemene hjelper de eldre og de syke, men dersom vi ikke får flere i jobb, vil antallet som finansierer velferdssystemet bli for få.

Unge Høyre støtter opp om arbeidslinja, den historiske tverrpolitiske enigheten i Norge om at det alltid skal lønne seg å jobbe. På samme måte som at syke mennesker har rett på hjelp fra staten, har derfor også staten plikt til å hjelpe friske og mindre friske mennesker ut i jobb.

Åpne dørene for de som vil ut i jobb

Det viktigste økonomiske og sosiale skillet i Norge går mellom dem som er i arbeid og dem som står utenfor arbeidsmarkedet. I tillegg skaper jobber tilhørighet og fellesskap, og er bra for fysisk og psykisk helse. Derfor er Unge Høyres mål et arbeidsliv hvor de som kan og vil jobbe, får muligheten til det. Mest mulig av trygdebudsjettet bør brukes på å få folk inn i jobb, ikke betale for de som har falt utenfor.

Unge Høyre vil:

- At offentlig sektor kun kan kreve relevant utdanning med utlysning av stillinger, men ikke lengde eller nivå på utdanningen, med mindre det er særskilt behov for det.
- Åpne for flere deltidsstillinger og midlertidige ansettelse for å få flere uten jobb inn i arbeidslivet.
- At offentlig sektor samler ufaglærte stillinger og har rett til å disponere disse fritt.

Vanskeligere å falle utenfor

De siste årene har vi sett en kraftig økning i antall unge uføre. Omtrent 70 prosent av disse skyldes psykiske lidelser. Som samfunn kan vi ikke tillate at unge mennesker allerede før voksenlivet begynner, opplever å bli satt på sidelinjen av arbeidsmarkedet. Utdanningssystemet og helsevesenet må følge opp de som sliter psykisk bedre, men vi må også organisere NAV slik at trygdesystemet først og fremst er formet som en trampoline og ikke en madrass.

Unge Høyre vil:

- Omstrukturere NAV slik at det blir mindre diagnosestyrt og mer arbeidsrettet.
- Utvide arbeidsgivers plikter ved sykefravær, etter inspirasjon fra Hedmarksmodellen.
- Redusere makstiden på AAP fra 3 til 2 år.
- At enkelte psykiske lidelser og diagnoser ikke bør likestilles med fysiske diagnoser for å kvalifisere til uføretrygd.
- Innføre en forsøksordning hvor man gjør ung uføre midlertidig, med ny evaluering av arbeidsevne før fylte 30 år.

Det skal alltid lønne seg å komme ut i jobb

NAV forvalter like mye penger som det pakistanske statsbudsjettet. Det påligger derfor NAV et ekstra ansvar å forvalte sitt ansvar. NAV er vårt viktigste verktøy for å sørge for at folk som i dag står utenfor arbeidslivet kommer seg inn igjen.

Den største utfordringen på kort sikt i norsk arbeidsliv er mangelen på arbeidskraft, og både bedrifter og deler av offentlig sektor sliter med å finne folk til jobber. Derfor må vi omlegge NAV-systemet slik at alle som har restarbeidsevne bidrar. Trygdesystemet er ikke bare en vei til varig utenforskap for mange, men det er også en ulikhetsmaskin.

Unge Høyre vil:

- Innføre aktivitetsplikt for mottakere av Arbeidsavklaringspenger (AAP).
- Som hovedregel innføre aktivitetsplikt for alle trygdemottakere.
- Innføre et ekstra midlertidig skattefradrag for personer som kommer ut i arbeidslivet fra uføretrygd eller sosialhjelp i to år.
- Avskaffe tilbakebetalingskrav for uføre som kommer seg ut i jobb det året de går av ytelsen.
- Innføre lønnsstøtte til bedrifter som ansetter uføre.
- Innføre halv avkortning på ekstraintekt uføretrygdede mottar opp til 1,5 G.

Vedtatt i Unge Høyres landsstyre 16. april 2023

- Endre reglene om prøvetid, slik at de i større grad er tilpasset situasjoner der arbeidsgivere ansetter noen som tidligere har stått utenfor arbeidslivet.
- Opprette flere tiltaksplasser for å gi personer som sliter med å komme ut i jobb arbeidserfaring.
- Sikre muligheten til å gjennomføre aktivitetsplikten i frivillig eller kommunal sektor.